

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

©2018 КОПИЛЮК О. І., ГУЗАР У. Є., МУЗИЧКА О. М.

УДК 65.012.8:368.03

Копилюк О. І., Гузар У. Є., Музичка О. М. Системний підхід до формування безпеки страхового бізнесу в Україні

Мета статті полягає в удосконаленні концептуальних засад і розробці системного підходу до формування безпеки страхового бізнесу в Україні. Запропоновано авторський підхід до трактування системи безпеки страхового бізнесу та визначення її структури та елементів. Обґрунтовано методологічну основу формування системи безпеки страхового бізнесу з урахуванням єдності взаємопов'язаних елементів; визначено її ключові особливості. Доведено, що ефективність функціонування системи безпеки страхового бізнесу визначається її здатністю з найбільшою результативністю протистояти чинникам зовнішніх і внутрішніх загроз, що дозволить уникнути втрат, запобігти настанню страхових випадків, мінімізувати страхові відшкодування й максимізувати прибутковість бізнесу. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є аналіз й оцінювання безпеки страхового ринку та вдосконалення як індикаторного, так і інших підходів до визначення рівня безпеки страхового бізнесу на основі максимальної взаємоудожженості страхових інтересів.

Ключові слова: страховий ризик, страховий інтерес, страхове відшкодування, система безпеки страхового бізнесу.

Рис.: 1. **Бібл.:** 8.

Копилюк Оксана Іванівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансово-економічної безпеки та банківського бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: kopylyuk@ukr.net

Гузар Уляна Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та соціально-гуманітарних дисциплін, Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи» (пр. Т. Шевченка, 9, Львів, 79005, Україна)

E-mail: ulyna1@ukr.net

Музичка Олександра МIRONІВНА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки та банківського бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: olexmu@gmail.com

УДК 65.012.8:368.03

UDC 65.012.8:368.03

Копилюк О. І., Гузар У. Є., Музичка А. М. Системный подход к формированию безопасности страхового бизнеса в Украине

Цель статьи заключается в совершенствовании концептуальных основ и разработке системного подхода к формированию безопасности страхового бизнеса в Украине. Предложен авторский подход к трактовке понятия безопасности страхового бизнеса, определению ее структуры и элементов. Обоснована методологическая основа формирования системы безопасности страхового бизнеса с учетом единства взаимосвязанных элементов; определены ее ключевые особенности. Доказано, что эффективность функционирования системы безопасности страхового бизнеса определяется ее способностью с наибольшей результативностью противостоять факторам внешних и внутренних угроз, что позволит избежать потерь, предотвратить наступление страховых случаев, минимизировать страховые возмещения и максимизировать доходность бизнеса. Перспективами дальнейших исследований в данном направлении являются анализ и оценка безопасности страхового рынка, совершенствование как индикаторного, так и других подходов к определению уровня безопасности страхового бизнеса на основе максимального согласования страховых интересов.

Ключевые слова: страховой риск, страховой интерес, страховое возмещение, система безопасности страхового бизнеса.

Рис.: 1. **Библ.:** 8.

Копилюк Оксана Ивановна – доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой финансово-экономической безопасности и банковского бизнеса, Львовский торгово-экономический университет (ул. Туган-Барановского, 10, Львов, 79005, Украина)

E-mail: kopylyuk@ukr.net

Гузар Уляна Евгеньевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджмента и социально-гуманитарных дисциплин, Львовский учебно-научный институт ГВУЗ «Университет банковского дела» (пр. Т. Шевченко, 9, Львов, 79005, Украина)

E-mail: ulyna1@ukr.net

Музичка Александра Мироновна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры финансово-экономической безопасности и банковского бизнеса, Львовский торгово-экономический университет (ул. Туган-Барановского, 10, Львов, 79005, Украина)

E-mail: olexmu@gmail.com

Kopylyuk O. I., Husar U. Ye., Muzychka O. M. The Systemic Approach to the Formation of Security of Insurance Business in Ukraine

The article is aimed at improving the conceptual framework and developing a systemic approach to the formation of insurance business security in Ukraine. The authors' approach to interpretation of the concept of security of insurance business, definition of its structure and elements is proposed. The methodological basis of formation of insurance business security system is substantiated with attention to the unity of interrelated elements; its key features are identified. It has been proved that efficiency of the insurance business security system is determined by its ability to withstand the factors of external and internal threats with the greatest efficiency, thus avoiding losses, preventing Insurance claims, minimize insurance indemnity and maximize the business profitability. Prospects for further researches in this direction are analysis and estimation of safety of the insurance market, improvement of both the indicator and another approaches to determination of the security level of insurance business on the basis of maximal congruence of insurance interests.

Keywords: insurance risk, insurance interest, insurance indemnity, security system of insurance business.

Fig.: 1. **Bibl.:** 8.

Kopylyuk Oksana I. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Economic and Financial Security and Banking Business, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhun-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: kopylyuk@ukr.net

Husar Ulyana Ye. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Management and Social and Humanitarian Disciplines, Lviv Educational-Scientific Institute of the University of Banking (9 T. Shevchenka Ave., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: ulyna1@ukr.net

Muzychka Olexandra M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic and Financial Security and Banking Business, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhun-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: olexmu@gmail.com

В умовах сьогодення функціонування суб'єктів суспільно-економічних відносин здійснюється під впливом низки дестабілізуючих чинників макро- та мікросередовища, які спричиняють ризики і загрози та зумовлюють потребу у страховому захисті. Страхування як особлива сфера суспільного розвитку поєднує в собі два важливі аспекти: захист бізнесу та добробуту людей, з одного боку, і вид діяльності, яка забезпечує дохід, з іншого. Оптимальне поєднання інтересів зацікавлених сторін як у частині наявності потреби у страховому захисті, так і в можливостях їх задоволення з отриманням відповідного соціально-економічного ефекту є основою функціонування страхового бізнесу. Збалансування інтересів суб'єктів страхових відносин ґрунтується на їх здатності враховувати й нейтралізувати наявні та потенційні ризики, загрози й небезпеки сучасного страхового бізнесу. За умов перманентного ринкового середовища актуальною залишається проблема формування системи безпеки страхового бізнесу в координатах «страховий інтерес – ризик – безпека – соціально-економічний ефект».

Проблеми розвитку страхового ринку та підтримки його стійкості й безпеки висвітлені в роботах зарубіжних і вітчизняних науковців, серед яких: Андрієнко В. М., Кобко Р. В. [1], Бабець І. Г., Жабинець О. Й. [2], В. В. Виговська [3], Гнилицька Л. В. [4], Савенко О. Л. [5], Степаненко А. І. [6], Черкаський І. Б., Ремньова Л. М., Лебединська Л. Д. [7], Яворська Т. В. [8] та інші. Разом з тим, вимагають подальшого дослідження теоретичні та прикладні аспекти розробки системного підходу до формування безпеки страхового бізнесу з урахуванням сучасних тенденцій розвитку страхової сфери в Україні, пов'язаних із глобалізацією грошово-кредитної системи та новітніх видів ризиків, які супроводжують розвиток страхової справи.

Метою статті є вдосконалення концептуальних засад і розробка системного підходу до формування безпеки страхового бізнесу в Україні.

Основою страхування залишається потреба суб'єктів економічних відносин у формуванні захисного механізму, який ґрунтується на фінансовій складовій і передбачає забезпечення економічної безпеки застрахованого суб'єкта й виокремлення вагомих критеріїв безпеки страхового бізнесу, таких як страховий захист й страховий ризик.

Страховий захист асоціюється із страховим продуктом, страховим відшкодуванням, потребою у формуванні резервних фондів.

Страховий ризик є однією із характеристик страхових відносин, яка має ймовірнісний характер, за якого можливими є три результати: негативний (втрата, програш, збиток), нульовий і позитивний (прибуток, виграш, вигода).

У даному контексті поділяємо підхід І. Б. Черкаського, Л. М. Ремньової та Л. Д. Лебединської, згідно з яким механізм управління ризиками страхової

діяльності з позицій гарантування безпеки повинен будуватися на таких засадах:

- ✦ відмова від прийняття ризику на страхування у випадку, якщо він не відповідає вимогам до ризику, що підлягає страхуванню, а також при недостатньому рівні гарантованості страхових виплат;
- ✦ прийняття ризику на страхування (акцептування ризику) і його власне утримання страховиком з урахуванням якості та ліквідності сформованих страхових резервів, необхідності забезпечення рентабельності страхової діяльності та підтримки фінансової стійкості страхової компанії;
- ✦ необхідність лімітування розміру ризиків на власному утриманні з урахуванням ймовірності настання страхового випадку, очікуваного розміру страхових премій, рентабельності страхових операцій, рівня аквізційних витрат, середньої збитковості за прийнятими на страхування ризиками, рівня кваліфікації андеррайтерів та актуаріїв;
- ✦ передача великих ризиків на перестраховування, якщо страхова компанія не може його утримати власними силами (перерозподіл ризиків потрібно здійснювати до тих пір, доки відповідальність за ризиком не буде повністю розділена між перестраховиками з урахуванням їхніх економічних інтересів) [7, с. 20–21].

Сучасний страховий бізнес функціонує в умовах високодинамічного й конкурентного ринку, змінності й непередбачуваності інституційних, правових, економічних та інших умов, що вказує на необхідність впровадження інструментарію ризик-орієнтованого підходу, який є важливою передумовою перебудови існуючих бізнес-процесів з урахуванням концепції сталого та динамічного розвитку.

Ефективна реалізація бізнес-процесів у страхуванні передбачає такі особливості:

- 1) наявність суспільної потреби у страхових послугах і у страховиках, здатних якісно їх задовольнити;
- 2) наявність конкуренції між страховими компаніями щодо забезпечення інтересів учасників системи страхових відносин;
- 3) моніторинг і аудит нормативно-правової бази страхування та її дотримання всіма учасниками страхового бізнесу;
- 4) транспарентність страхового бізнесу, а також складових його процесів і підпроцесів;
- 5) посилення ролі та значення страхування в реалізації фінансово-економічного й соціально-економічного потенціалу розвитку національної економіки;
- 6) швидка адаптація до змін у страховій сфері та впровадження інноваційних технологій [5].

Отже, розвиток страхового бізнесу в умовах сьогодення зумовлений об'єктивною необхідністю в

захисті всіх учасників суспільно-економічних відносин від існуючих та потенційних загроз і небезпек та формуванні відповідних систем безпеки страхового бізнесу на засадах підтримки фінансової стійкості, платоспроможності та ефективного управління ресурсним потенціалом.

У контексті формування основних положень дефініції «безпека страхового бізнесу», на нашу думку, доцільно розглянути визначення понять, які формують безпеку даної сфери економічних відносин у суспільстві.

Зокрема, В. М. Андрієнко, Р. В. Кобко розглядають поняття «безпека страхового ринку» і трактують його як такий рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дав би їм змогу в разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування [1, с. 25]. Такий підхід до трактування безпеки ґрунтується на ресурсній концепції та передбачає як необхідну передумову безпечного стану страхового ринку достатність ресурсного забезпечення страхових компаній та їх ефективність як цільовий критерій діяльності.

І. Г. Бабєць, О. Й. Жабинєць під безпекою страхового ринку розуміють такий стан системи страхування, який забезпечує формування стійкого попиту на страхові послуги, фінансову надійність страхових організацій та гарантованість ними виплат за укладеними договорами страхування [2, с. 224]. У наведеному визначенні безпеки акцентується на становому підході до системи, який дозволить за наявних кон'юнктурних можливостей забезпечити функціонування учасників страхового ринку в координатах «фінансова стійкість – прибутковість».

Наголошуючи на взаємозалежності та взаємозв'язку всіх складових безпеки страхового бізнесу, у своїх дослідженнях В. В. Виговська виокремлює такі поняття: 1) безпека страхового ринку – це стійкий у часі та просторі стан страхового ринку, що характеризується здатністю протидіяти загрозам внутрішнього та зовнішнього середовища та забезпечувати страхове відтворення; 2) безпека страховиків – це стан, при якому нейтралізуються критичні загрози, що зумовлюють нестабільність функціонування страхової компанії та уповільнюють її розвиток; 3) безпека страхувальників – це здатність страхових компаній до формування та використання страхових фондів у обсязі, достатньому для відшкодування збитків та гарантії забезпечення фінансового стану споживачів страхових послуг на обумовленому рівні; 4) безпека інфраструктури страхового ринку – це наявність законодавчих, організаційних та інституційних умов, що дозволяють страховикам створювати і пропонувати страхові продукти, проводити операції з купівлі-продажу страхових послуг і здійснювати їх післяпродажне супроводження шляхом використання інститу-

тами інфраструктури різних механізмів та інструментів, які забезпечують економічно вигідні умови для ефективної взаємодії між виробниками (продавцями) і покупцями (споживачами) страхових послуг на страховому ринку [3, с. 11]. Таким чином, учена акцентує увагу на функціональній єдності основних і забезпечувальних підсистем безпеки страхового бізнесу та наголошує, що «безпека страхового ринку» та «безпека страховиків» є поняттями, які відображають стан захищеності від загроз, «безпека страхувальників» – їх ресурсну спроможність та функціональність, «безпека інфраструктури страхового ринку» – здатність забезпечувальних підсистем максимально ефективно реалізовувати покладені на них функції.

На системному підході до забезпечення економічної безпеки страхової компанії акцентують Л. В. Гнилицька та А. В. Савельєва, які розглядають її як сукупність взаємозв'язаних і взаємодіючих суб'єктів забезпечення безпеки, що мають загальні цілі, ресурси, технології та методи протидії реальним і потенційним загрозам страховому бізнесу [4, с. 188]. У запропонованому підході автори акцентують виключно на суб'єктній спрямованості економічної безпеки страхової компанії, об'єктна ж складова залишилась поза увагою авторів.

На нашу думку, система безпеки страхового бізнесу охоплює сукупність взаємопов'язаних елементів, які формують основну та забезпечувальну підсистему, характеризуються відповідним станом захищеності від ризиків та загроз, функціонально поєднані між собою та володіють достатнім ресурсним потенціалом для максимально ефективної реалізації страхових продуктів та послуг (рис. 1).

Отже, методологічною основою формування системи безпеки страхового бізнесу виступає єдність взаємопов'язаних елементів, взаємоузгоджена спрямованість дії яких передбачає врахування таких особливостей.

По-перше, система безпеки страхового бізнесу, як і будь-яка система, включає низку взаємопов'язаних елементів, що забезпечують стійке функціонування та досягнення цільових орієнтирів розвитку. Ці елементи мають тісний діалектичний зв'язок, а їх сукупність дозволяє отримати нову системну якість. Від того, яким буде набір елементів системи безпеки, залежить її рівень та захисні властивості.

По-друге, система забезпечення безпеки страхового бізнесу є високоінтегрованою, оскільки пов'язана із ризиками діяльності усіх зацікавлених сторін, які функціонують у різних сферах економічної діяльності.

По-третє, система забезпечення безпеки страхового бізнесу є самостійною, відособленою від інших аналогічних систем. Втім, самостійність ця відносна, оскільки означена система є складовою безпеки вищого рівня: фінансової, економічної й націо-

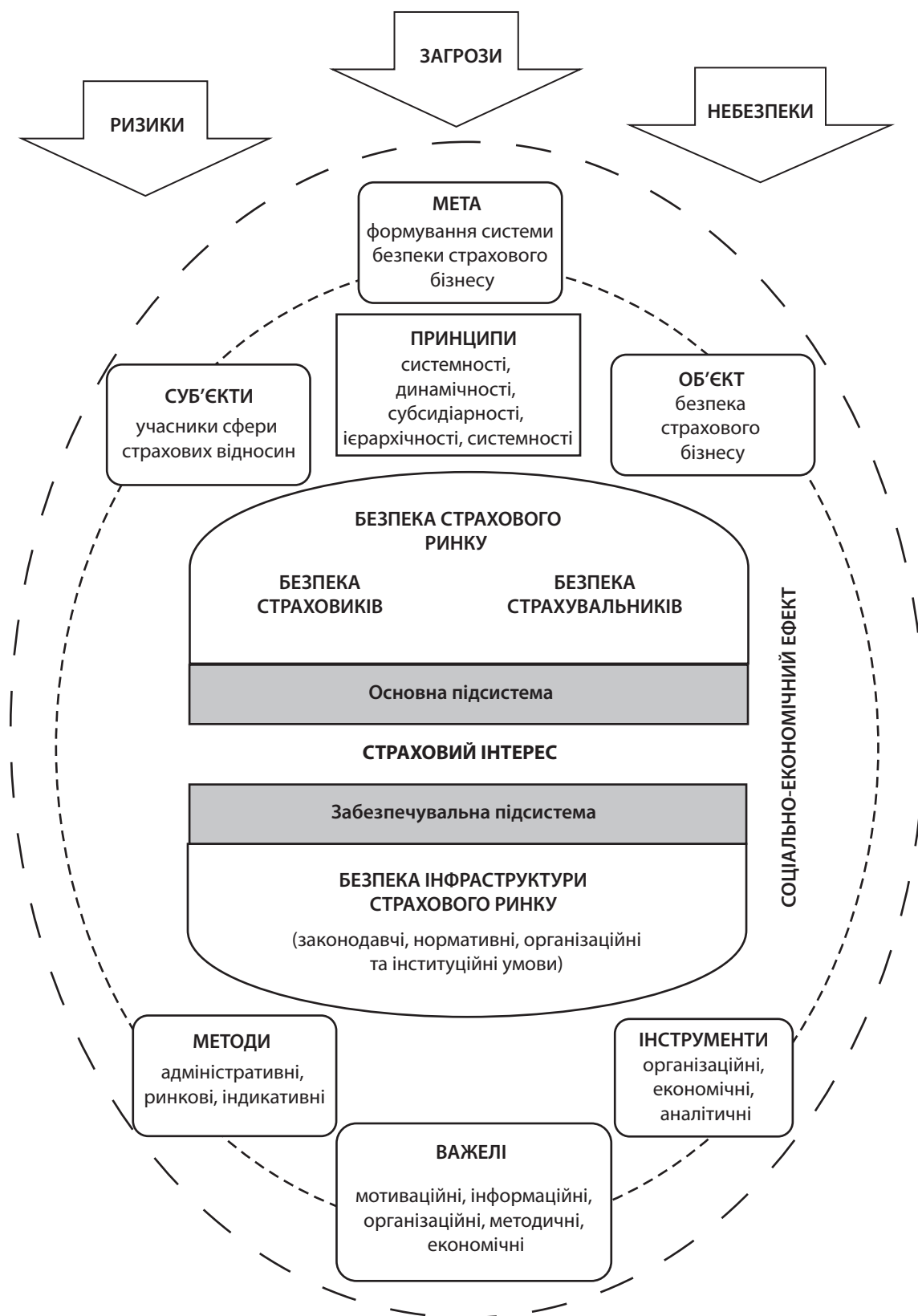

Рис. 1. Системний підхід формування безпеки страхового бізнесу

Джерело: авторська розробка.

нальної безпеки країни. Багато завдань, які стоять перед системою безпеки страхового бізнесу, не можуть бути виконані самостійно, без рішень, прийнятих на вищому системному рівні, передусім, державному, де розробляються найважливіші політичні, макроекономічні, правові й інші рішення, що створюють середовище безпеки бізнесу.

По-четверте, система забезпечення безпеки страхового бізнесу є функціональною, оскільки спрямована на захист економічних інтересів суб'єктів бізнесу від існуючих ризиків, загроз і небезпек.

Інструменти формування безпеки страхового бізнесу повинні бути систематизовані в аспекті забезпечення організаційних, економічних та аналітичних складових.

Організаційні інструменти забезпечують адекватну організацію функціонування страхового бізнесу на макро-, мікро- й мезорівнях та відображають його місце у фінансовій системі й структурній побудові економіки, її розвитку на засадах забезпечення високого соціально-економічного ефекту при взаємоузгодженості страхових інтересів.

Економічні інструменти реалізації страхових інтересів відображають адекватність підходів до формування податкового, тарифного, цінового, валютного аспектів й формування достатнього обсягу моральних і матеріальних відшкодувань, а також страхових премій, страхових відшкодувань, прибутків, резервів тощо.

Аналітичні інструменти характеризують стан, тенденції та прогнози функціонування страхового ринку з позицій ефективності, ризику й безпеки.

Методи забезпечення безпеки страхового бізнесу – це способи дії, спрямовані на забезпечення його результативності. Їх доцільно конкретизувати в рамках директивних (адміністративних), ринкових та індикативних. Поділяємо твердження А. Степаненка, що вибір *директивних методів* управління національною економікою передбачає концентрацію влади в єдиному центрі. В іншому разі такий метод не може бути реалізований. Директивне управління потребує планування, жорсткої дисципліни та скоординованості дій органів управління, адже це пов'язано зі стримуванням здатності економіки до саморегуляції. Тому відсутність координації між суб'єктами управління зумовлює появу хаосу у сфері управлінських рішень і дестабілізацію економіки [6, с. 100].

Ринкові методи не передбачають прямих обмежень або лімітів, їх дія має непрямий характер і ґрунтується на економічній зацікавленості суб'єктів страхових відносин функціонувати в рамках визначених методів.

Застосування *індикативних методів* має рекомендаційно-орієнтуєчий характер, базується на системі правових та економічних регуляторів і стимулює суб'єктів економічних відносин до здійснення стра-

хової діяльності у напрямках, які відповідають чітко визначеним цілям й пріоритетам розвитку.

Необхідним елементом системи безпеки страхового бізнесу є наявність інфраструктурного забезпечення. Зокрема, Т. В. Яворська стверджує, що важливою умовою ефективного державного регулювання страхової діяльності в країні є наявність відповідної інфраструктури страхового ринку. Вона повинна містити в собі: систему перестраховування, страхові пули й інші об'єднання страховиків, страхових посередників, аварійних комісарів, аудиторів, актуаріїв, інформаційно-аналітичні центри, рейтингові агентства, організації по підготовці й перепідготовці кадрів. Процес державного регулювання страхової діяльності в цій частині повинен полягати в організації й регламентуванні діяльності даних структур [8].

На нашу думку, безпека інфраструктури страхового бізнесу повинна передбачати законодавчі, організаційні та інституційні умови, які забезпечують ефективне функціонування основних елементів системи, їх взаємозв'язок і визначають основні параметри та засади діяльності.

Отже, можна констатувати, що ефективність функціонування системи безпеки страхового бізнесу визначається її здатністю з найбільшою результативністю протистояти чинникам зовнішніх і внутрішніх загроз, що дозволить уникнути втрат у зниженні прибутковості бізнесу.

ВИСНОВКИ

Функціонування страхового бізнесу в умовах ризиків, загроз і небезпек повинно здійснюватися на системних засадах, які передбачають взаємозв'язок сукупності елементів та формують взаємозв'язок двох підсистем: основної та забезпечувальної з чіткою регламентацією організаційних, економічних та аналітичних інструментів, відповідних методів і важелів забезпечення безпеки страхового бізнесу за умов взаємоузгодженості страхових інтересів як суб'єктів, так і об'єктів – учасників системи. Вважаємо, що безпека страхового бізнесу, на відміну від існуючих, повинна ґрунтуватися на комплексному системному підході та відображати взаємоузгодження відповідних елементів страхового бізнесу в тісному взаємозв'язку з метою, об'єктами, суб'єктами, принципами й механізмами функціонування.

Подальші дослідження в даному напрямі повинні стосуватися аналізу й оцінювання безпеки страхового ринку та вдосконалення як індикативного, так і інших підходів до визначення рівня безпеки страхового бізнесу на основі максимальної взаємоузгодженості страхових інтересів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрієнко В. М., Кобко Р. В. Сутність та місце безпеки ринку страхових послуг в економічній безпеці держави. *Економіка та держава*. 2017. № 5. С. 24–28.

2. Бабець І. Г., Жабинець О. Й. Інтегральна оцінка безпеки страхового ринку України. *Бізнес Інформ*. 2015. № 2. С. 223–228.

3. Виговська В. В. Безпека страхового ринку та стратегія її забезпечення : автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Чернігів, 2016. 38 с.

4. Гнилицька Л. В., Савельєва А. В. Сучасний досвід формування системи забезпечення економічної безпеки в страхових компаніях України. *Фінанси, облік і аудит*. 2015. Вип. 1. С. 186–197.

5. Савенко О. Л. Бизнес-процессы в страховании: содержание и эффективность в современных условиях. *Наукоеведение*. 2016. Т. 8. № 6. URL: <http://naukovedenie.ru/PDF/145EVN616.pdf>

6. Степаненко А. І. Незалежність центрального банку як головний чинник його діяльності. *Економіка і прогнозування*. 2010. № 4. С. 99–109.

7. Черкаський І. Б., Ремньова Л. М., Лебединська Л. Д. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті економічної безпеки. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2013. № 4. С. 16–23.

8. Яворська Т. В. Розроблення державної системи економічної безпеки страхових підприємницьких структур в Україні. *Бізнес Інформ*. 2013. № 3. С. 30–35.

REFERENCES

Andriienko, V. M., and Kobko, R. V. "Sutnist ta mistse bezpeky rynku strakhovykh posluh v ekonomichnii bezpetsi derzhavy" [The essence and place of security of the insurance services market in the economic security of the state]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 5 (2017): 24-28.

Babets, I. H., and Zhabynets, O. I. "Intehralna otsinka bezpeky strakhovoho rynku Ukrainy" [Integral assessment of the safety of the Ukrainian insurance market]. *Biznes Inform*, no. 2 (2015): 223-228.

Cherkaskiy, I. B., Remnyova, L. M., and Lebedynska, L. D. "Upravlinnia ryzykamy diialnosti strakhovykh kompanii v konteksti ekonomichnoi bezpeky" [Risk management of insurance companies in the context of economic security]. *Naukovyi visnyk ChDIEU*, no. 4 (2013): 16-23.

Hnylytska, L. V., and Savelieva, A. V. "Suchasnyi dosvid formuvannia systemy zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky v strakhovykh kompaniiakh Ukrainy" [Modern experience of forming a system of providing economic security in insurance companies of Ukraine]. *Finansy, oblik i audyt*, no. 1 (2015): 186-197.

Savenko, O. L. "Biznes-protsessy v strakhovanii: sodержaniye i effektivnost v sovremennykh usloviyakh" [Business processes in insurance: content and efficiency in modern conditions]. *Naukovedeniye*. 2016. <http://naukovedenie.ru/PDF/145EVN616.pdf>

Stepanenko, A. I. "Nezalezhnist tsentralnogo banku yak holovnyi chynnyk yoho diialnosti" [Independence of the central bank as the main factor of its activity]. *Ekonomika i proghnozuвання*, no. 4 (2010): 99-109.

Vyhovska, V. V. "Bezpeka strakhovoho rynku ta stratehiia yii zabezpechennia" [Security of the insurance market and its strategy of security]: *avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk*, 2016.

Yavorska, T. V. "Rozroblennia derzhavnoi systemy ekonomichnoi bezpeky strakhovykh pidpriemnytskykh struktur v Ukraini" [Development of the state system of economic security of insurance business entities in Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 3 (2013): 30-35.